

10.1. 89

Výzva Jana Palacha

Před dvaceti lety se na Václavském náměstí upálil student Jan Palach. Nebyla to sebevražda, bylo to sebeobětování. Byl to pokus ještě v hodině dvanácté vyburcovat spoluobčany a především pokus čelit poraženectví a zradě, kterým stále více propadalo vedení státu. Jan Palach nám nechtěl svým činem říci "Jděte a upalujte se," nýbrž "Jděte a braňte se". Braňte třeba v nesnadném a ústupovém zápase svou lidskou důstojnost a svobodu.

Tehdy mu Češi a Slováci porozuměli. Na krátkou chvíli se stali opět odhodlaným společenstvím jako v srpnu 68. Vedení státu však Palachově oběti porozumět nechtělo a již několik měsíců po jeho smrti dovršilo svou zradu. Ale i dost těch, kdo si při pohřbu Jana Palacha sami pro sebe slíbili, že už nebudou ohýbat hřbet, že si nedají vnutit vládu lži, odvolávalo svá lepší předsevzetí.

Čin Jana Palacha a po něm Jana Zajíce byl ovšem pro nás pro všechny bolestný a tragický. Navíc se v té době zdálo, že oběť obou mladých mužů byla marná. Dnes však, kdy naše společnost postupně nachází sama sebe, jak o tom neklamně svědčí řada veřejných hromadných vystoupení v loňském roce, již víme, že tomu tak nebylo. Toto procitnutí by totiž nebylo možné, kdyby mnozí Češi a Slováci, známí i neznámí, nezůstali věrní a slibu a po celých dvacet nežili a nepracovali v duchu Palachovy výzvy ke svobodě.

Za svobodu se platí. Životem za ni zaplatili nejen Jan Palach a Jan Zajíc, ale i Jan Patočka a Pavel Wonka. Platili a platí za ni všichni, kdo i za cenu věznění a diskriminace veřejně usilovali a usilují o mravní a společenskou obrodu.

Výzva Jana Palacha nás oslovuje přes vzdálenost času. Oslovuje všechny vrstvy a skupiny lidí bez ohledu na profesi a věk. Oslovuje však zejména mladou generaci, dělnickou mládež, studenty a vysokoškoláky. Mladé na všech vysokých školách, mezi něž Jan Palach patřil, jeho výzva mravně i společensky zavazuje dodnes.

A znovu připomínáme, že Jan Palach nám neříká "Jděte a umírejte," nýbrž: Jděte a usilujte o vlastní podíl na utváření svého i národního života v duchu poznané i žité pravdy. Pokuste se vrátit našemu pospolitému osudu smysl svou odvahou k činu. Jděte s obnovenou nadějí, že se k vám vláda Vašich věcí navrátí. Jděte, neboť nadchází Vaše chvíle.

V Praze 10.1.1989

Za prozatímní koordináční výbor Hnutí za občanskou svobodu

Rudolf Battěk, Václav Benda, Ján Čarnogurský, Tomáš Hradílek,
Ladislav Lis, Jaroslav Šabata